

recensies

De illusie van de Verenigde Naties

ROMAN In een donkere roman legt Nora Bossong het falen van de VN bloot, met de genocide in Burundi als casestudy.

NORA BOSSONG

Veilige haven

Vertaald door

Els Snick,

Wereldbibliotheek,

336 blz., 24,99 €

(e-boek 10,99 €).

Oorspr. titel:

'Schutzzone'

★★★★☆

Nora Bossong is nog geen veertig, maar bezet al een prominente plek in het Duitse intellectuele debat. In kwaliteitsbladen als *Die Zeit* en de *Frankfurter Allgemeine* reflecteert de schrijfster en filosofe met evenveel gemak over de toekomst van de EU als de poëzie van Paul Celan of de tv-reeks *Babylon Berlin*. Die veelzijdigheid typeert ook haar oeuvre, waar een dichtbundel met religieuze beeldspraak broederlijk naast een reportage over de seksindustrie staat.

In *Veilige haven*, haar vijfde roman en de eerste die in het Nederlands vertaald is, schetst ze een ontluisterend portret van de Verenigde Naties. Ze werpt een aantal verhaallijnen uit, die zich afspelen op verschillende momenten in het leven van VN-diplomate Mira Weidner.

In 2017 is Mira een prille dertiger die in Genève de vredesonderhandelingen over Cyprus voorbereidt. Overdag verschuift ze komma's en bijvoeglijke naamwoorden in ontwerpteksten, 's avonds bezoekt ze de twistende partijen in hun hotelkamers om hen informeel in de richting van een akkoord te manoeuvreren.

In haar eigen karige flat slaat de eenzaamheid toe. Tot ze tijdens een receptie op diplo-

maat Milan botst, wat haar terugvoert naar een cruciaal moment uit haar kindertijd.

In het voorjaar van 1994 wordt de negenjarige Mira door haar scheidende ouders ondergebracht bij vrienden in Bonn. Het is niet hun tienerzoon Milan die op dat moment het meeste indruk op haar maakt, maar wel zijn vader Darius, die als topdiplomaat rond de wereld reist. In het ogenschijnlijk harmonieuze gezin vangt Mira dissonante signalen op die ze als kind niet kan duiden. Terwijl nieuwsbulletins het hebben over tien Belgische soldaten die vermoord werden in Rwanda, raakt Darius zichzelf kwijt.

Daartussenin ligt Mira's eerste grote VN-missie in 2012. In Burundi werkt ze aan de oprichting van een Waarheidscommissie die de zwarte bladzijde van de genocide in 1994 moet helpen omslaan. Het is een ontuchtterende spagaat tussen het werk op het terrein en het hedonistische expatleven in een beveiligde *compound*. Mira begaat een misstap wanneer ze sympathie krijgt voor een voormalige rebellenleider.

POLITIEK

Mocht iemand nog dromen van wereldvrede, dan maakt dit boek komaf met die illusie. De Verenigde Naties komen er uit als een neoko-

loniale instelling, waar politieke strategie zwaarder weegt dan gerechtigheid en de hoeders van de vrede in hun eigen leven morele grenzen overschrijden. Iemand als Milan zit liever in een oorlogsgebied dan met zijn gezin aan tafel, en zo heeft iedereen wel een reden om het conflict in stand te houden. Wie zoals Mira en Darius de ogen niet kan sluiten voor de systeemfouten, maakt zich te kwetsbaar.

Die reflecties op het systeem worden ver-

Mocht iemand nog dromen van wereldvrede, dan maakt dit boek komaf met die illusie. De Verenigde Naties komen er uit als een neokoloniale instelling, waar politieke strategie zwaarder weegt dan gerechtigheid

Het leven is elders (niet op het internet)

PATRICIA LOCKWOOD

Hier hoor je niemand over

Vertaald door

Nicolette

Hoekmeijer, Atlas

Contact, 222 blz.,

22,99 € (e-boek

12,99 €).

Oorspr. titel:

'No one is talking about this.'

★★★★☆

ROMAN Een jonge vrouw ontwaakt uit haar internettrip in Patricia Lockwoods debuutroman *Hier hoor je niemand over*.

Je wordt datgene waarmee je je omringt.' Het is een uitspraak die me op de rem doet duwen wanneer ik de aandrang voel om even te kijken op Facebook. Mijn huid is namelijk dun en een rondje Facebook vult mijn hoofd met beeld- en geluidsfarden die al even ongewenst zijn als de zomerhit die na een supermarktbezoek in je hoofd blijft dreunen. Ook Patricia Lockwood, notoir Twitteraar, wil haar hoofd niet langer vullen met het zwerfvuil dat toevallig langskomt, of dat nu een foto is van het perfecte ontbijt of een tweet van een politicus. De Amerikaanse dankt haar bekendheid en haar succes nochtans grotendeels aan het internet. Haar gedicht 'Rape Joke', dat een persoonlijke ervaring mengt met meer algemene opmerkingen over verkrachting, ging viral. Daarna schreef ze de memoir *Priestdaddy* (over haar leven bij haar vader, een getrouwde katholieke priester) en nu is er dus haar eerste roman, *Hier hoor je niemand over*. Ook daarin blijft ze dicht bij het eigen leven.

Het naamloze hoofdpersonage is een vrouw van in de dertig. Ze is beroemd geworden met de online post 'Kan een hond een tweeling zijn?' In tegenstelling tot Lockwood heeft ze van het internet haar werk gemaakt. Terwijl Trump zich opmaakt voor het presidentschap reist ze de wereld rond om onder het licht van hete podiumlampen haar internetexpertise uit de doeken te doen. Omdat de vrouw helemaal opgaat in haar online leven zijn haar man, ouders, broer en zus niet meer dan het foute bericht dat ze hebben gepost of de beschamende emoji die ze hebben geappt.

In het tweede deel van de roman dringt het

Bij Lockwoods alinea's dringt de vergelijking met de tweet zich op, al zal je lang moeten zoeken om Twitterberichten te vinden die zo gestileerd zijn als die van de Amerikaanse schrijfster

echte leven zich op. De zus van het hoofdpersonage krijgt een baby met het syndroom van Proteus, iets wat ook de zus van de schrijfster overkwam. Het kind zal hooguit enkele maanden leven.

Lockwoods roman bestaat uit korte alinea's die van elkaar gescheiden zijn door witregels, een vorm die ook Jenny Offill koos voor haar roman *Afdeling ongewisse zaken*. Offill verbond de versplinterde vorm van haar tekst met de versnipperde aandacht van een jonge moeder. Bij Lockwood dringt de vergelijking met de tweet zich op, al zal je lang moeten zoeken om Twitterberichten te vinden die zo gestileerd zijn als die van de Amerikaanse schrijfster.

WOORDKUNSTENAAR

Lockwood spreekt niet van het net maar van de portal, een handig woord dat associaties oproept met deuren en zwarte gaten waarin je zomaar kan verdwijnen. Dat laatste doet de internetexpert dan ook. De lezer surft mee op dezelfde stroom aan details en verhalen. Via foto's van hondjes van beroemdheden en vragen in de zoekbalk (Waarom is mijn tong niet meer zo roze als vroeger? Ga ik dood?) komen we terecht in een grimmiger tijdsgewricht. De portal verliest haar onschuld voor zover ze die al ooit gehad heeft: complottheorieën begin-